

Інтегрований урок позакласного читання та природознавства для 3 класу

“Весна іде – красу несе”

Автор: вчитель початкових класів Куцїй Галина Іванівна

На сучасному етапі розвитку національної освіти необхідно спиратися не лише на традиційну методику чи перевірені практикою здобутки, а й шукати нові підходи до розв'язання завдань, поставлених сьогоднішнім часом. Одним з внутрішніх резервів підвищення результативності є проведення інтегрованих уроків. навчання.

Запропонований інтегрований урок поглиблює знання дітей про найхарактерніші ознаки весни, удосконалює навички правильного, свідомого, виразного читання, формує вміння сприймати і відчувати емоційний зміст слова, розвиває пізнавальні інтереси учнів через дидактичні ігри, нестандартні завдання та створення міні-проекту «Чому веселка різнокольорова?»

Тема. Весна іде – красу несе.

Мета. За допомогою літературних творів поглибити знання дітей про найхарактерніші ознаки весни, удосконалювати навички правильного, свідомого, виразного читання; формувати вміння сприймати і відчувати емоційний зміст слова; збагачувати словниковий запас учнів.

Розвивати пізнавальні інтереси учнів через дидактичні ігри, нестандартні завдання та створення міні-проекту «Чому веселка різнокольорова?»

Виховувати любов і бережливе ставлення до природи, вміння спостерігати її красу; виховувати віру в свої сили, почуття прекрасного, доброти, товариствості.

Обладнання. Мультимедійне забезпечення, сигнальні картки, словникова скринька, презентація «Весна в мистецтві», запис А. Вівальді «Пори року. Весна», капелюшки, конверти з завданнями-інструкціями для створення міні-проекту, малюнок веселки, крапельки для самооцінювання, кольорові стрічки.

Тип уроку. Інтегрований урок позакласного читання та природознавства

Хід уроку

I. Організація класу. Емоційний настрій учнів

Любі діти! У наш клас

Завітали гості щирі,

Привітайте в добрий час

Гостей усмішкою й миром!

Ми вам раді, люди добрі,

І вітаєм щиро вас,

І запрошуєм ласкаво

На урок у третій клас.

Сьогодні у нас особливий урок. Я бачу, що ви трохи схвильовані, але блиск ваших очей свідчить, що ви повні енергії й готові до співпраці. Чого ви очікуєте від цього уроку? (Відповіді дітей)

– Сьогодні я очікую, що ви, діти, будете активними, дружними, виразно читатимете, будете творчо мислити, фантазувати, вміло виконувати завдання.

Слайд 2

Девіз нашого уроку:

Не просто слухати, а чути.

Не просто дивитися, а бачити.

Не просто відповідати, а міркувати,

Дружно і плідно працювати.

- Я б хотіла, щоб протягом уроку ви дотримувалися цього девізу. Під час відповідей використовуйте слова «Я думаю», «Мені здається», «Я згоден з..», «Я думаю інакше» і т. п.

– Успіху всім!

II. Повідомлення теми, мети і завдання уроку

Сьогодні, діти на нас чекає зустріч з цікавим та прекрасним. Тож будьте пильні, постарайтеся душею відчувати те, про що піде мова. Тема нашого уроку зашифрована тут.

Слайд 3

Однакові літери займають ті ж місця, що й однакові фігури. Якому слову відповідає нижній малюнок?

В В С Е Е А

□ □ ◇ △ △ *

А С В В Н Н

* * ◇ □ ● ●

□ △ ◇ ● *

В(Е, І?) СНА

- Поясніть правопис слова.

Слайд 4

- Прочитаємо разом тему уроку. Отже, всі розмови сьогодні будуть тільки про неї, про весну.

III. Мовна розминка. Мозковий штурм

- Гра «Фотооко»

Швидко прочитай слова з карток (віконце, заглядає, у наше, Весняне, сонце)

- Склади речення (Весняне сонце заглядає у наше віконце)
- Промовте речення з логічним наголосом на кожному слові по порядку.
- Назви в реченні слово, у якому звуків більше, ніж букв
- Який художній прийом використано в реченні?
- Прочитайте речення, щоб воно було ось таке (?), (L), (J)

IV. Перевірка домашнього завдання

– Весна – це світле свято відродження природи. Весною на землі розквітає нове життя, розпускаються бруньки на деревах, з'являється несмілива зелень трави, комахи виповзають із щілин на сонечко та гріють свої слабкі крильця. Перехожі посміхаються один одному і настрій часто такий, що хочеться співати.

1) Гра «Асоціації»

Слайд 5

Доберіть асоціації до слова *весна*

– Дуже добре.

– З якими творами про весну ви познайомилися вдома самостійно?

Бажано називати і автора твору.

- Яке оповідання вам сподобалося?
- Діти, зверніть увагу на книги, які стоять перед вами. Які ще книги про весну ви читали вдома?

(Діти називають, вчитель виставляє книги на виставку)

2) Гра «Вірю – не вірю» (запитання по творах, прочитаним вдома самостійно)

- Якщо вірите – зелена долонька, якщо ні – червона. Доведи словами з тексту. Називай автора та назву оповідання.
- Рано-вранці **горобчик** прокинувся, поглянув з високого ясеня на снігові кучугури, на заячі сліди біля старого пенька. (-)
- Була середина березня. Ми з нетерпінням чекали, коли до нас у садок прилетять старі знайомі – шпаки.(+)
- Синичка смачно поснідала **зернятками** й знову заспівала.(-)
- Вже перейшло на другу половину березня, дні стояли **теплі**, сніг в **лісі розтанув**.(-)
- Бабуся Настя нічого так не любить, як садити **квіти**.(-)
- Отож я взяв ножа, обережно, щоб не пошкодити корінчика, вивільнив берізку із цементного полону.(+)

3) Інценівка уривку казки «Як зайчик весни дочекався»

– Діти уривок з якої казки ви побачили?

4) Які з прочитаних творів вчать охороняти та захищати природу? («Шпаки», «Калина», «Берізка», «Лісові їдальні»)

Слайд 6

Вузлик напам'ять

– Діти, завдати болю природі – то не хитра справа.

– Прочитайте і скажіть, як ви розумієте рядки з твору словацького поета Павла Гнездослава?

Я зірвав квітку – і вона зів'яла.

Я зловив метелика – і він

помер у мене на долоні.

І тоді я зрозумів, що доторкнутися

до краси можна лише серцем.

- Діти, встановіть “ кордони “ між словами у прислів'ї. (На партах жовті смужки із завданням. Діти працюють в парі)

Доприродиненесишкоди.

(До природи не неси шкоди).

V. Робота над темою уроку

Слайд 7

1. Робота над віршем Н. Забіли «Весна» (с. 110-111 «Позакласне читання»).
- Сьогодні ми познайомимось ще з одним твором про весну. Це вірш Наталі Забіли «Весна»
 - Виразне читання вірша вчителем напам'ять.
 - Коли будете слухати, намалюйте в уяві картини почутого
 - Що ви уявили під час читання?
 - Словникова робота. Читання слів «луною» за вчителем.

Лани – поля

Перелоги – ділянки землі, які не обробляли більше року і не вирощували на них сільськогосподарські рослини.

Паростки – молоді пагони, ростки рослин

Правиця

Лівиця

Сережки

Котики

Линуть – плавно, легко рухаються

- За допомогою словникової скриньки дай тлумачення словам перелоги, паростки.
- Прочитай в книзі тлумачення слів правиця, лівиця.
- Назви багатозначні слова.

Слайд 8

Сережки – це зібрані дрібні квіти берези.

– Під час цвітіння вони виділяють багато пилку, який разноситься вітром.

– Бджоли, що прокинулись від зимового сну також люблять відвідувати берези. Адже з їхніх бруньок вони беруть речовини для бджолиного клею – прополісу.

Слайд 9

Котики – квіти верби. Освячені на вербну неділю котики верби мають цілющі властивості, особливо від хвороб горла.

- Доберіть синоніми до слів лани, линуть.

3. Гра «Я тобі – ти мені». Напівголосне читання вірша учнями в парі по рядочку.

- Які завдання ставимо перед собою під час читання?

4. Робота над змістом і вибіркоче читання вірша.

- Які ознаки весни є у цьому вірші?
- Які художні прийоми використав автор у вірші?
- Який настрій переважає у вірші?
- Який темп та інтонацію потрібно обрати, щоб передати цей настрій?

- Прочитайте окличні речення з відповідною інтонацією.
- Знайдіть рими до слів

Що таке рима?

Землі – малі,
 правицю – травицю,
 вгору – простору,
 квіти – віти.

5. Читання з квіткою ланцюжком, «Диктори»

- Кому сподобався вірш за бажанням можете вивчити його вдома напам'ять.

6. Робота над анаграмою

У вірші згадуються пташки. Прочитай анаграму на с. 111 і скажи, яка пташка на своїх крилах весну приносить.

Слайд 10

Є така народна прикмета: «Прилетіла ластівка – прийшла справжня весна».

7. Складання книжки-саморобки «Прикмети весни»

А які весняні прикмети ви знайшли вдома? (Діти читають)

У нас утворилася книжечка.

8. Весна в творах мистецтва

(звучить запис співу весняних птахів)

- Готуючись до сьогоднішнього уроку, я теж перечитувала твори про весну і хочу з вами поділитися одним з них.

(Виразне читання напам'ять поезії В.Сосюри «Люблю весну»)

Люблю весну, та хто її не любить,
 Коли життя цвіте, як пишний сад.
 І, мов у сні, шепочуть листя губи,
 І квіти шлють солодкий аромат.
 Люблю весну, коли плюскочуть ріки,
 Коли рида од щастя соловей
 І заглядає сонце під повіки
 У тишині задуманих алей...
 Люблю, коли блукає місяць в травах,
 Хатини білить променем своїм
 І п'є тепло ночей ласкавих,
 А на лугах пливе туманів дим...
 Весна вдягла у зелень віти в дуба,
 уже курличуть в небі журавлі.
 Люблю весну, та хто її не любить
 на цій чудесній, радісній землі!

- Красиво, чи не так?
- Ви зараз почули спів солов'я. А за допомогою чого люди передають звуки весни? (за допомогою музики)
- До нас завітали весняні сопілкарі.

IV. Фізкультхвилинка

V. Творче перенесення знань і навичок учнів у нові ситуації

Весна – це не тільки тепле ласкаве сонечко, але й життєдайний дощик.

1. Відгадайте загадку

Тільки дощик прошумів
 За лужком, за лісом,
 Хтось у небі рушничок
 Вишитий повісив.
 Хто вгадає з діточок,
 Що воно за рушничок?
 (Веселка)

2. Слайд 11.

Сьогодні на уроці ми спробуємо створити міні-проект «Чому веселка різнокольорова?»

Слайд 12

Працювати ми будемо за методикою капелюшків мислення в трійках. Прошу трійки зайняти свої місця.

Слайд 13

Перший капелюшок – червоний, факти та інформація, що означає слово веселка.

Вправа «Збери текст»

Слайд 14

Оранжевий колір – емоції, почуття.

Вправа «Аплікація» (Зроби аплікацію, розкажи та покажи, як виникає веселка. Користуйся «Словниковою скарбничкою» с. 25)

Слайд 15

Жовтий колір – увага. Із запропонованої інформації вибрати неправдиву або зайву.

Вправа «Знайди зайве»

1. Веселка має вигляд прямокутника.
2. Веселка має вигляд дуги. А якщо дивитися з літака – то кола.
3. Буває подвійна веселка.
4. Веселка буває тільки взимку.
5. Іноді спостерігається нічна веселка.
6. Часто в небі з'являється перевернута веселка.

Слайд 16

Зелений капелюх – переваги

- Подумайте, навіщо займатися проектами? Що дасть нам сьогоднішній проект? Для чого робити досліді? Які будуть результати?
- Скласти сенкан з іменником *веселка*

- *Веселка*
3. *Яскрава, різнобарвна*
 4. *З'явилася, виблискує, чарує*
 5. *Висить коромислом після дощу*
 6. *Райдуга)*

Слайд 17

Блакитний – дослідження

Я запропоную вам малюнки, вам потрібно розповісти, як можна в домашніх умовах отримати веселку. Можливо, запропонуйте свій спосіб.

Слайд 18

Синій – контроль над процесом мислення.

Дощик, що передував появі веселки, розмив рядочки вірша. Відновить його.

Гра «Дешифрувальник». Скласти вірш про веселку

Склади вірш про веселку, вставивши в текст слова для довідок. Виразно прочитай його.

Веселкова лічилка

В лузі дощик із квіток

кольоровий сплів _____

У долину, аж до річки,

простяглись барвисті _____

Ось червона, перша стрічка, —

колір стиглої _____.

Друга — наче _____,

що оранжеві в них спинки.

Третя — жовта, наче сонце

зазирає у _____.

А четверта — то зелена,

як листок берізки, _____.

П'ять — блакитна, барвінкова,

наче квіточка _____.

Шоста — синя, як ті _____,

що дощі вмивали й зливи.

Сьома — вкрили ліс та балки

фіолетові _____.

Із семи стрічок веселих

утворилася _____,

і щоб знати кольори,

їх ти ще раз _____.

Довідка: вінок , сунічки, віконце, фіалки, клена, святкова, веселка, сливи, повтори, стрічки, мандаринки.

Фіолетовий. Прикмети, пов'язані з веселкою.

- Сьомим капелюшком буду сьогодні я.
- Якщо веселка розташовується високо — бути гарній погоді, в іншому випадку-погода намічається погана.
- Коли у небі з'являються одночасно кілька веселок, це на тривалий теплий дощ.
- Веселка віщує зміну погоди: вечірня — гожу, а ранкова — дощову.
- Зелена веселка — на дощ, а жовта — на гарну погоду, червона — на спеку і вітер.
- Якщо веселка після дощу швидко зникає — буде хороша погода, коли ж довго п'є воду на негоду.
- Висока, крута веселка — на вітер, низька, положиста — на дощ.
- Побачити подвійну веселку – добра прикмета. Це до удачі, здійснення бажань. Отже, якщо вам пощастило побачити подвійну веселку, поспішіть загадати бажання, і воно обов'язково здійсниться.

VII. Узагальнення та систематизація навчальних досягнень дітей

Трійки закінчили роботу, оберіть спікера, віддайте йому капелюшок та займіть свої місця. Прошу групи презентувати свої роботи. Почнемо з зеленого капелюха. Вчитель на слайдах уточнює інформацію дітей.

Завдання-інструкція

1. Прочитай речення.
 2. Пронумеруй порядок речень так, щоб вийшов текст.
 3. Прочитай текст виразно ланцюжком.
- Має багато назв: дуга, туга, смок, веселуха, коромисло, райдуга.
 - Відоме повір'я, що райдуга своїм краєм вказує скарби на землі.
 - Веселка – небесне явище.
 - Вона вважається ознакою доброзичливого ставлення богів, дорогою янголів на землю.
 - Зоветься «веселка» від того, що в час її появи небо роз'яснюється від хмар, робиться веселим.

Слайд 19

Іде дощик, потім на небі з'являється сонечко. Його крапельки проходять крізь краплі дощу і утворюється різнобарвна веселка.

Слайд 20

Дуги веселки різнокольорові, але щоб вони з'явилися, необхідний сонячний світло. Сонячне світло здається нам білим, але насправді складається з кольорів спектру. Ми звикли розрізняти у веселці сім кольорів – червоний, оранжевий, жовтий, зелений, блакитний, синій, фіолетовий, але так як спектр безперервний, то кольори плавно переходять один в одного через безліч відтінків.

Кольорова дуга з'являється тому, що промінь світла заломлюється в краплинах води, а потім, повертаючись до спостерігача під кутом в 42 градуси, розщеплюється на складові частини від червоного до фіолетового кольору.

Яскравість відтінків і ширина веселки залежать від розміру крапель дощу. Чим більша краплі, тим вже й яскравіше веселка, тим у ній більше червоного насиченого кольору. Якщо йде дрібний дощик, то веселка виходить широка, але з бляклими помаранчевими та жовтими краями.

Слайд 21

Ми найчастіше бачимо веселку у формі дуги, але дуга – це лише частина веселки. Веселка має форму кола, але ми спостерігаємо лише половину дуги, тому що її центр

знаходиться на одній прямій із нашими очима і Сонцем. Цілком веселку можна побачити лише на великій висоті, з борту літака або з високої гори.

Слайд22

А іноді сонячний промінь може спорудити на небі відразу дві, три, а то й чотири веселки

Перевернута веселка-явище досить рідкісне.

Туманна веселка або біла з'являється при освітленні сонячними променями слабкого туману, що складається з дуже дрібних крапельок води. Така веселка являє собою дугу, пофарбовану в дуже бліді кольори

Слайд 23

Місячна веселка або нічна веселка з'являється вночі і породжується Місяцем. Місячна веселка спостерігається під час дощу, який йде напроти Місяця.

Вогняна веселка – це рідкісне оптичне атмосферне явище.

Зимова веселка – це дуже сумне явище. Таку веселку можна спостерігати тільки взимку, під час сильного морозу, коли холодне Сонце сяє на блідо-блакитному небі, а повітря наповнене маленькими кришталіками льоду.

Слайд 24

- Ще веселку можна отримати методом димки, за допомогою компакт-диска та пускаючи мильні бульбашки.

Слайд 25

– Пропоную вивчити цікавий віршик для запам'ятовування кольорів веселки

Ч(чом)

П(поважні)

Ж(журавлі)

З(знов)

Б(агато)

С(смажать)

Ф(фрі)

VIII. Підбиття підсумків інтегрованого уроку. Оцінювання

- **Самооцінка.**

Дуже ви були старанні –

Отже всі ви учні гарні.

І за труд ваш на уроці

Вам подякувати хочу!

Слайд 28

– А зараз самі оцініть результати своєї діяльності на уроці.

– Якщо ви вважаєте, що робота на уроці вам давалась легко і ви зовсім не відчували труднощів, – прикріплюйте на крапельку зверху веселки . Якщо ви відчували певні труднощі і під час виконання завдань про щось запитували у мене чи в когось із однокласників – чіпляйте крапельку на середину веселки. І якщо потребували значної допомоги вчителя або учнів, прикріпіть крапельку до синьої стрічки.

– Як бачите, із маленьких крапельок зусиль та старань складається яскрава веселка ваших знань. То ж я бажаю вам завжди бути успішними, розумними і обов'язково упевненими в собі.

2) Складіть асоціативний куц до слова веселка.

А ще «Веселка» – це відоме видавництво дитячих книжок. (Показ виставки)

Після уроку відвідайте бібліотеку і візьміть почитати книги видавництва «Веселка»

3. Гра «Інтерв'ю»

Годинник невтомний показує враз, що нашу роботу закінчити час.

- Чи справдилися ваші очікування від уроку?
- Чи було вам цікаво?
- Що вас здивувало?
- Про що б ви хотіли більше дізнатися?
- Покажіть свій настрій після уроку.
- Яку оцінку ви поставили б мені за урок?
- Підніміть ручки вгору. Підставте долоньки уявному сонцю. Чуєте поколювання в пальчиках? Це добре сонечко дає вам радість, наповнює вас своєю енергією, наповнює вас весною. Збережіть надовго в своєму серці відчуття світла, радості, весни, краси.

ІХ. Домашнє завдання.

Весна – оновлення життя. А хто подарував вам життя?

День матері – міжнародне свято. Його відзначають США, Швеції, Норвегії, Данії, Німеччині, Чехословаччині. В Україні офіційно відзначається щорічно у другу неділю травня. В цьому році це 10 травня. Темі «Святе слово – рідна мати» буде присвячено наш наступний урок позакласного читання

В класному куточку ви зможете ознайомитися з завданням до нього.

- А зараз сюрприз для гостей від учнів нашого класу.

(Пісня-танок про веселку)

Діти розтягують над гостями кольорові стрічки, імітуючи веселку.

- Кажуть, хто пройде під веселкою, у того здійсниться найзаповітніше бажання. А життя буде яскравим та насиченим. Прошу загадати бажання та пройти під нашою імпровізованою веселкою. І нехай воно неодмінно здійсниться. (Гості проходять під веселкою)
- Весна іде! Красу несе! З весною вас! Хай принесе вона не лише красу, а й радість, щастя, любов та надію в кожную вашу домівку. Хай додасть вам енергії сонця, рідної землі, чистої води та вільного вітру.